

Asia: VN/1489/2026

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaista kasvuyrittäjää ja yrittäjää koskevan sääntelyn uudistamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne yrittäjän oleskelulupaa koskevasta muutoksesta.

Startup-säätiö kannattaa ehdotusta, jonka mukaan Y-tunnusta ei enää edellytettäisi ensimmäistä oleskelulupaa haettaessa, jos yritystoimintaa ei ole vielä aloitettu Suomessa. Nykyinen vaatimus on pakottanut hakijan perustamaan yrityksen ennen tietoa siitä, myönnetäänkö lupaa lainkaan. Muutos poistaa tarpeettoman esteen ja selkeyttää palvelupolkua. Yrittäjän oleskeluluvan yksityiskohtien osalta viittaamme yrittäjyysjärjestöjen lausuntoihin.

Lausuntonne kasvuyrittäjän oleskelulupaa koskevasta muutoksesta.

Startup-säätiö kannattaa uudistuksen suuntaa: Business Finlandin arvion integroimista osaksi oleskelulupaprosessia, kasvuyritystoiminnan edellytysten kirjaamista lain tasolle sekä muutoksenhaun selkeyttämistä. Yhtenäinen digitaalinen prosessi on hakijalle selkeämpi ja vähentää päällekkäistä viranomaistyötä. Kannatamme myös sitä, että jatkoluvan arvioinnissa hyväksytään perustajatiimin omistusosuuden lasku alle 60 prosentin sijoituskierrosten seurauksena. Omistuksen laimeneminen rahoituskiirroksilla kuuluu menestyvän kasvuyrityksen rakentamiseen, ja onnistunut varainhankinta on merkki yrityksen etenemisestä, ei sen heikkoudesta.

Nopeus ja ennakoitavuus ratkaisevat kilpailun perustajista. Suomi kilpailee kansainvälisistä perustajista maiden kanssa, joissa maahantuloprosessi on nopea, ennakoitava ja hakijalle edullinen. Uudistuksen lopputuloksena tulee olla nykyistä selvästi nopeampi prosessi. Esitämme, että kasvuyrittäjän oleskeluluvan käsittelylle asetetaan kunnianhimoinen tavoiteaika ja sen toteutumisesta raportoidaan avoimesti. Esimerkiksi Virossa kasvuyritystoiminnan arvio annetaan kymmenessä työpäivässä, ja tähän Suomenkin tulee pystyä.

Maksullisuus ei saa karsia aitoja hakijoita. Pidämme perusteltuna tavoitetta vähentää puutteellisia kokeiluhakemuksia. Ehdotettu malli, jossa hakija maksaa 650 euron käsittelymaksun ennen kuin kasvuyritystoiminnan edellytykset arvioidaan, nostaa kuitenkin kynnyistä myös aidoille alkuvaiheen

perustajille. Useissa esityksen verrokkimaissa, kuten Virossa ja Italiassa, vastaava arvio on hakijalle maksuton. Esitämme jatkovalmisteluun kaksivaiheista mallia: hakijalle maksuton tai edullinen kevyt esikarsinta, jonka läpäisseet siirtyvät varsinaiseen maksulliseen hakemukseen. Vaihtoehtoisesti osa maksusta tulisi palauttaa, jos hakemus hylätään yleisillä perusteilla ilman, että yritystoimintaa ehditään arvioida. Saman tiimin jäsenten hakemuksissa yritystoiminnan arvio tulee tehdä vain kerran, sillä yksi yhtiö ei muutu hakijasta toiseen.

Ekosysteemin arviointikyky tulee ottaa osaksi lupaharkintaa. Startup-säätiö esittää, että 80 a §:n mukaisessa arvioinnissa tunnustetaan myönteisenä tekijänä startup-ekosysteemin tuottama näyttö: ammattimaisen pääomasijoittajan tekemä sijoitus tai sitova rahoitussitoumus, valinta kilpailtuun suomalaiseen kiihdyttämö- tai hautomo-ohjelmaan sekä tunnetun startup-toimijan puoltava asiantuntija-arvio. Näissä hakijan tiimi, kasvupotentiaali ja kansainvälistymisedellytykset on jo arvioitu kokeneiden ammattilaisten toimesta kilpaillussa prosessissa. Kansainväliset esimerkit osoittavat mallin toimivuuden: Alankomaiden startup-viisumi rakentuu luotettaviksi arvioitujen fasilitaattorien varaan, Itävallassa kiihdyttämöön pääsystä ja rahoituksesta myönnetään pisteitä ja Ranskan French Tech Visa perustuu kumppanikiihdyttämöiden ja -hautomoiden tekemään valintaan. Vastaava mekanismi Suomessa nopeuttaisi käsittelyä, parantaisi arvioiden osuvuutta ja kohdentaisi viranomaisresurssit hakemuksiin, joista ulkopuolista näyttöä ei ole.

Jatkoluvan edellytyksissä on tunnistettava kasvuyrityksen luonne. Liikeidean ja liiketoimintamallin muuttuminen markkinapalautteen perusteella on terveen kasvuyrityksen normaalia kehitystä. Ehdotettu rajausta jatkoluvan myöntämisestä vain saman yritystoiminnan jatkamiseen ei saa käytännössä muodostua rangaistukseksi pivotoinnista: perustaja, joka on oppinut markkinasta ja suunnannut yrityksensä uudelleen, on usein vahvempi hakija kuin alkuperäisessä ideassa pitäytynyt. Vastaavasti kannattavan liiketoiminnan edellytyksiä tulee arvioida kasvuyrityksen aikajänteellä, ei lyhyen aikavälin tuloksen perusteella, ja vaatimusta vastuuhenkilöiden asumisesta Suomessa tulee soveltaa kokonaisharkinnalla kansainvälisesti hajautetuissa tiimeissä. Osaamisen arvioinnissa englannin kielen taito tulee katsoa kansainvälisessä kasvuyritystoiminnassa riittäväksi.

Muut huomionne ehdotuksesta.

Startup-säätiö on suomalaisen startup-ekosysteemin voittoa tavoittelematon yhteisö, jonka piiriin kuuluvat Slush, Junction, Dash ja Maria 01. Säätiön tavoitteena on, että Suomeen syntyy 100 uutta vähintään 100 miljoonan euron liikevaihtoon kasvavaa yritystä. Kansainväliset perustajat ovat tässä ratkaisevassa roolissa: moni Suomen arvokkaimmista kasvuyrityksistä, kuten IQM ja ICEYE, on ulkomailla syntyneiden perustajien rakentama.

Suomen tulee tavoitella kansainvälisesti kilpailukykyisintä kasvuyrittäjien maahantuloprosessia. Tämä esitys on oikeansuuntainen askel, ja lausunnossamme esitetyillä täsmennyksillä siitä voidaan rakentaa aito kilpailuetu Suomelle. Startup-säätiö osallistuu mielellään jatkovalmisteluun, erityisesti ekosysteemin arviointikykyä hyödyntävän mallin kehittämiseen yhdessä ministeriön, Business Finlandin ja muiden startup-ekosysteemin toimijoiden kanssa.

Pehkonen Samuli
Startup-säätiö sr.